

Українське козацтво

Мета: розширити знання дітей про українське козацтво, зокрема про козаків.
 Дати уявлення про Запорізьку Січ: про те, як проводили своє дозвілля, чим займалися, які страви готували козаки.
 Розвивати пам'ять, мислення, увагу, спостережливість.
 Виховувати повагу до національних здобутків, гордість за народ.
 Обладнання: малюнки (Запорізька Січ, герб, прапор, козацькі галери).
 Література: журнали «Розкажіть онуку», «Позакласний час».

Хід заняття

Сьогодні у нас буде цікаве заняття, а про що саме ми будемо говорити ви дізнаєтесь із віршів. Тож будьте уважними та кмітливими.

К

Козак – герой народу України.
 Козакувати – справа не проста.
 Коли державу відбудуєм незалежну,
 Красою слава запалає золота.

О

Острів Хортиця – республіка козацька.
 Ось де слава розквітала буйноцвіттям!
 Ой, як боронили наші предки хвацько.
 Острів України, наше довголіття!

З

Запорожець завши знає,
 Звідки ворог зазіхає.
 Зможуть легко перемогти
 Запорожці – козаки.

А

А слово , школярики все прочитайте,
 А потім про славу козацьку згадайте,
 Аби не забути історію роду,
 Аби бути гідними дітьми народу.

К

Козаки – це вільні люди!
 Козаки безстрашні люди!
 Козаки – бореї за волю,
 За народу щасливу долю!

- Діти, про що йдеться в цих віршах? Про кого?
- Якими були козаки?
- А чи знаєте ви що означає слово «козак»?
- Деякі вчені стверджують, що слово «козак» походить від слова «коза».

Козаки були спритними, витривалими, як кози, вдягалися в козачі кожухи, говорили гучними голосами.

Ще вважають, що слово «козак» пішло від слова «коса». Люди, які йшли в бій з татарами, були озброєні косами, серпами.

Інші, взагалі, вважають, що це турське слово і означає «вільна людина».

Щоб стати козаком, потрібно вчитися 7 літ. Аж потім складати іспит.

Ось, наприклад, такі завдання стояли перед козаками:

1. Козак мав з'їсти миску сильно поперченого борщу і випити кварту горілки. А після цього пройти по колоді, перекинутій між скелями.
2. осідлати коня задом наперед без сідла і вуздечки. Має проскакати по степу і вернутися назад.

Та інші.

- Діти, а чи знаєте ви, де мешкали козаки?

- Раніше козаки жили на Запорозькій Січі.

Запорозька Січ – це козацьке населення. Його оперезували високі земляні вали, глибокі рови, сторожові вежі, на яких були гармати. Жили козаки в куренях, на чолі якого був отаман.

- Діти, а чи знаєте ви гетьманів війська запорізького? Хто вони?

- Так, вірно це Байда Вишневецький, Петро Сагайдачний, Богдан Хмельницький, Петро Дорошенко.

В козаків була чітко сформована дисципліна. Як і всі народи, вони мали свій герб і прапор. Про козаків було складено багато пісень, легенд, -

А може хтось із вас знає якийсь вірш чи прислів'я?

(«Їхав козак за Дунай», «Ой, козаче, утікай»)

Козак не боїться ні тучі, ні грому.

Козацькому роду нема переводу.

Де козак, там і слава.

Важливою умовою фізичного і морального здоров'я була кухня. Ми дізналися, що на сніданок – саламаху, увечері – гречані галушки.

А тепер настав час розпочати наші змагання з козацької естафети. Як ми вже знаємо, козаки славилися силою, спритністю, мали гостре нехибне око, розумні голови. От ми зараз і побачимо чи змогли б наші хлопчики претендувати на звання козака. Тож розпочнемо нашу естафету.

А для цього ми поділимося на два курені, на чолі кожного буде отаман.

Конкурс «Розумна голова»

Потрібно розгадати загадки:

1. Посеред двора стоїть копа,
спереду вила, ззаду мітла. (корова)
2. Лежить на сіна, сам не їсть й іншим не дає. (собака)
3. То зорі пасе, то сонце несе
Поспішає і біжить і на місці лежить. (річка)

4. Навколо вода, а з питвом біда.(море)

5. В синьому мішечку золотих гудзиків багато.(небо і зорі)

Конкурс «Кухарчата»

Хто швидше перечистить овочі, які потрібно мати для того, щоб приготувати борщ.

Конкурс «Хто швидше»

Потрібно по одному представнику від куреня. Хто швидше надує повітряну кульку.

На цьому наше заняття закінчено.

Тема: зимові свята.

Мета: розширити знання дітей про зимові свята, ознайомити з традиціями українського народу.

Обладнання: малюнки із зображенням зимових свят.

Хід заняття

Нещодавно закінчилися Різдвяні свята. Ви, мабуть, гарно їх провели? Можливо, хтось хоче розповісти про свої зимові канікули? Добре. Молодці.

- Діти, а, взагалі, які ви знаєте Різдвяні свята?

Новорічні свята починаються із святкування Нового року. А що ви знаєте про Новий рік? А чи знаєте ви звідки взялася традиція зустрічати Новий рік?

У 1700 р. цар Петро I запропонував новий календар. Він наказав вважати початком нового року не 1 вересня, як це було раніше, а 1 січня і прикрашати цього дня домівки сосновими і ялиновими гілками. Так 1 січня – перший день нового року.

А, можливо, хто знає, яке наступне свято після Нового року?

6 січня ввечері люди ходили у гості один до одного, носили так звану вечерю, святкові страви, найголовнішою була кутя. А от вже 7 січня настає Різдво. Можливо хтось розкаже про це релігійне свято.?

Різдво – велике релігійне свято – народження Ісуса Христа. Іздавна господиня готує на це свято 12 страв.

А що ви знаєте про 13 січня?

13 січня останній день старого року за старим календарем, а також свято Меланки. У цей вечір – щедрують. Щедрівки співали господареві, хлопцеві, господині, дівчині. У них прославляли господарів хати, бажали їм щастя.

14 січня теж свято – Василя. Рано вранці до сходу сонця чоловіки та хлопці йшли посівати та засівати. Ви, мабуть теж засівали?

Вважалося, якщо чоловік першим зайде до хати, то щасливим буде весь рік.

А хто знає яке свято святкують 19 січня?

Водосвят або Водохреще – останній день Різдвяних свят. Освячена в цей день вода має чудодійні властивості. Освяченою водою господар кропить хату, подвір'я.

А зараз пограємо в гру. Я задаватиму питання, а ви даватимете відповіді.

- Як називається вечір напередодні Різдва?
- Скільки страв повинна приготувати господиня на Святий Вечір?
- Коли ми святкуємо Старий Новий Рік?
- Як по іншому називають свято Старого Нового Року?
- Як називають свято, пов'язане з народженням Ісуса Христа?

- Що було головною стравою Різдвяного столу?
Молодці! Ви гарно справилися з завданням.
Вручення призів найактивнішим учням заняття.
Дотримуйтесь традицій українського народу, вивчайте історію рідного краю
й будете гідними громадянами нашої держави.